

گروه امنیتی آشیانه یا ارتش سایبری ایران؟

گروه آشیانه قدیمی‌ترین، فعال‌ترین و مشهورترین گروه امنیت سایبری در ایران است. این گروه از ۸ سال پیش با هدف آموزش کاربران و مدیران شبکه‌ها و ارتقای سطح امنیت شبکه‌های کامپیوتری فعالیت خود را آغاز کرد، اما در مسیر تکامل خود تنها به این اهداف پای‌بند نماند. تا امروز که فعالیت‌های آنها بیش از آن‌که جنبه آموزشی داشته باشد، رنگ و بوی سیاسی دارد و گفته می‌شود اعضای «آشیانه» از جمله افراد فعال در گروه موسوم به «ارتش سایبری ایران» هستند. «آشیانه» تا کنون پروژه‌های متعددی را برای نفوذ به سایت‌ها و شبکه‌های خارجی به انجام رسانده و در همه موارد فعالیت‌های آنها توسط خبرگزاری‌هایی همچون فارس و ایرنا و روزنامه‌هایی نظیر ایران و جوان و کیهان، کاملاً پوشش داده شده و از آن با عنوان پیروزی‌های ایران در فضای سایبر یاد شده است.

آخرین پروژه آنها در مناسبت دولتی «روز مبارزه با تروریسم» در ایران، با هک کردن بیش از هزار وبسایت آمریکایی، انگلیسی و فرانسوی همراه شد. آشیانه پس از تغییر صفحه اصلی این وبسایت‌ها، پیامی کاملاً سیاسی روی آنها قرار داد تا آن‌طور که بهروز کمالیان در مصاحبه با خبرگزاری فارس گفته «در اعتراض به اقدامات ضدبشری حامیان تروریسم و در راس آنها آمریکا و انگلیس، با روشی نو به مقابله برخیزد.»

آنها پیش از این هم پروژه‌های مشابهی را انجام داده‌اند؛ از هک سایت‌های دانمارکی منتشرکننده کاریکاتور پیامبر گرفته تا نفوذ به سایت ناسا و هک سایت‌های اسرائیلی در زمان جنگ ۳۳ روزه حزب‌الله لبنان با اسرائیل و نیز جنگ غزه. پروژه‌هایی که عموماً ایدئولوژیک، مذهبی و سیاسی‌اند. آقای کمالیان می‌گوید گروه تحت مدیریت وی از ۵ سال پیش به صورت رسمی در زمینه ارتقای امنیت وبسایت‌ها و شبکه‌های داخلی نیز کار کرده و خدمات زیادی را به سازمان‌های دولتی، نظامی و شرکت‌های خصوصی ارائه کرده‌است.

دوچپه‌وله: با توجه به مجموعه فعالیت‌های گروه آشیانه، این گروه را جزو کدام گروه از هکرها می‌دانید؟ کلاه سفید، کلاه سیاه یا کلاه خاکستری؟ چون بسیاری از فعالیت‌های شما مصداق بارز نقض حریم خصوصی و فعالیت‌های خرابکارانه سایبری است.

بهروز کمالیان: ما همیشه در راستای اهداف کشور، ملیت و مذهبمان حرکت کردیم و پروژه‌های ما هرگز بر ضد کشور و مردم ایران نبوده است.

گروه تحت مدیریت شما اهداف و مصالح کشور را چگونه و با چه معیاری تشخیص می‌دهد؟ آیا این اهداف از طریق سازمان‌ها یا نهادهای دیگر به شما معرفی می‌شود؟

متأسفانه در بسیاری از وبسایت‌هایی که با دولت ایران مشکل دارند، اعلام شده است که گروه آشیانه گروهی وابسته به نظام است. من در مصاحبه‌های دیگر هم گفته‌ام که گروه ما کاملاً مستقل است و وابسته به هیچ سازمان نظامی یا دولتی نیست. ما بر اساس تعصب و به صورت خودجوش عمل می‌کنیم و وقتی می‌بینیم کشوری به مذهب یا ملیت ما توهین می‌کند، ما اعتراض‌مان را با نفوذ به سایت‌های آنها نشان می‌دهیم و این دلیل بر این نیست که کسی به ما سفارش انجام این کار را داده است. اگر آشیانه گروهی وابسته بود نمی‌توانست به آسانی با رسانه‌ها مصاحبه کند، و این آزادی عمل از نشانه‌های استقلال ما است. اما در پاسخ به سوال‌تان باید بگویم آشیانه در مجموع «کلاه خاکستری» است.

به شایعاتی که در رسانه‌ها منتشر شده اشاره کردید. اما شواهدی هم وجود دارد که این شبهات و شایعات را پررنگ‌تر می‌کند. به‌عنوان مثال، پیام‌ها و شعارهایی که شما در صفحه اصلی سایت‌های هک شده قرار دادید و می‌دهید، کاملاً رنگ و بوی سیاسی دارد و اتفاقاً از ادبیات سیاسی دولت و حامیانش هم استفاده می‌کنید. با استناد به این شواهد است که

گفته می‌شود آشیانه تحت حمایت دولت است و یا حتی صرفاً مجری پروژه‌ها و سفارشات دولتی است. در این باره چه نظری دارید؟

می‌پذیرم که محتوای این پیام‌ها و شعارها سیاسی است. به هر حال ما نمی‌توانیم فقط مذهبی کار کنیم. اما وقتی دو تن از دولت‌مردان ایران را ترور کردند، ما نمی‌توانیم پیامی بگذاریم که سیاسی نباشد.

آقای کمالیان، ترور آقایان رجایی و باهنر توسط گروه‌های داخلی انجام شد و تا این لحظه سندی که نشان‌دهنده دخالت دولت‌های خارجی در کشتن آنان باشد، کشف نشده است.

درست است. اما ما می‌دانیم که تمام این گروه‌ها به نوعی با کشورهایی همچون آمریکا در ارتباطند. در بسیاری از اتفاقاتی که برای کشور ما رخ داده، آنها نقش داشتند و کسانی از داخل با آنها همکاری کردند. مثلاً در ماجرای انرژی هسته‌ای، کسانی از داخل همکاری اطلاعاتی کردند و این جنجال‌ها بر علیه کشورمان به راه افتاد. به هر حال، آشیانه با بودجه محدود شخصی راه‌اندازی شده و ما هرگز بابت کارهایی که انجام دادیم، هزار تومان هم پاداش دریافت نکرده‌ایم. تنها حمایتی که از ما شده، حمایت خبرگزاری‌ها و رسانه‌های داخلی است.

اتفاقاً این حمایت معنوی خبرگزاری‌هایی نظیر فارس و ایرنا هم از دیگر شواهدی است که برای اثبات وابستگی آشیانه به دولت ارائه می‌شود. گذشته از این، اقدامات شما بر اساس قوانین مرتبط با جرایم اینترنتی، مصداق روشن «جرم علیه محرمانه بودن، تمامیت و در دسترس بودن داده‌ها» و نیز «جرم علیه سیستم‌های رایانه‌ای و اینترنتی مانند اختلال در سیستم‌ها» است. اما نه تنها هرگز با شما برخوردی صورت نگرفته، که آشکارا از آن حمایت شده است.

این‌طور نیست که ما به راحتی هر سایتی را که می‌خواهیم، هک کنیم. به هر حال محدودیت‌هایی هم داریم. اما خب برخوردی با ما نشده است. انعکاس خبر فعالیت‌های ما در این خبرگزاری‌ها، به نظر من نمی‌تواند نشان وابستگی باشد. ما واقعا در زمان انجام پروژه‌ها شبانه‌روز نمی‌خوابیم. در مجموع باید بگویم نظر چند سایت کوچک اهمیت چندانی هم ندارد، اگرچه استدلال‌هایی از این دست بر ایمان آزردهنده است.

گفتید که پروژه‌های گروه آشیانه هرگز بر ضد کشور و مردم ایران نبوده است. آیا هیچ‌وقت برای هک کردن و ایجاد اختلال در وبسایت‌های منتسب به مخالفان دولت تلاش کرده‌اید، یا سفارشی دریافت کرده‌اید؟

برای هک کردن سایت‌های مختلف، هم از طرف افراد حقوقی و هم افراد حقیقی سفارشات می‌شود، اما این جزو پروژه‌های عمومی ما نیست و ما بسیاری از این سفارشات را نمی‌پذیریم. ما هرگز نپذیرفته‌ایم که در قبال دریافت پول، یک سایت داخلی را هک کنیم. اما سایت‌هایی هستند که به قرآن توهین کردند، به مذهب‌مان توهین کردند. در چنین مواردی خودمان هم مایلیم که به این سایت‌ها نفوذ کنیم.

گروه موسوم به «ارتش سایبری ایران» را تا چه حدی می‌شناسید؟

با توجه به این که نزدیک به ۱۰ سال است که در این زمینه فعالیت می‌کنم و از قدیمی‌ترین هکرهای کشورم، آنها و هکرهای گروه‌های دیگر را می‌شناسم.

آیا گروه آشیانه با معاونت پدافند سایبری سپاه که پشتوانه ارتش سایبری است، همکاری می‌کند؟

نه متأسفانه. ما با نهادهای نظامی در زمینه مشاوره و ارتقای امنیت همکاری می‌کنیم، اما مطلقاً به این صورت نیست که سفارشی برای کار از طرف آنها دریافت کنیم.

پس به صراحت می‌گویید هیچ‌گونه ارتباط ارگانیکی میان گروه آشیانه و ارتش سایبری برقرار نیست؟

(مکت می‌کند.) نه. هیچ‌گونه ارتباط کاری‌ای وجود ندارد.

به نظرتان در دنیای امروز، ایجاد گروه‌های سازمان یافته برای دفاع و هجوم سایبری از سوی دولت‌ها، یک ضرورت و امری اجتناب‌ناپذیر است؟

به نظر من بحث جنگ نرم بسیار جدی است و چند سالی است که در سیاست کشورها مطرح است. بسیاری از کشورها هم به جنگ سایبری روی آورده‌اند، چون از نظر هزینه، زمان و تلفات جانی، این نوع جنگ به‌صرفه‌تر است. به همین خاطر دولت‌های قدرتمند دنیا مانند روسیه، چین، ایران و آمریکا باید گروه‌های سازمان یافته‌ای برای نبردهای سایبری خود داشته باشند.

به عنوان متخصصی که سال‌هاست در اینترنت فعالیت می‌کنید، آیا با فیلترینگ و سانسور محتوا در فضای مجازی موافقت می‌کنید؟

سوال خیلی سختی است. به نظر من آن دسته از سایت‌هایی که مسائلی را از حد می‌گذرانند، بهتر است که برای مردم آن کشور فیلتر شوند.

لطفا کمی دقیق‌تر و شفاف‌تر پاسخ دهید. این حد را چه کسی مشخص می‌کند؟

ما تیم‌های متعددی برای اجرای فیلترینگ داریم، اما از آنجایی که هر کس نظرات خاص خودش را دارد، به نظر من بهتر است تیمی ۳-۴ نفره از کسانی که مورد تایید سیاستمداران کشورند، تشکیل شود و آنها این حد را مشخص کنند. اما در شرایط کنونی متأسفانه ۶۰ تا ۷۰ درصد سایت‌ها به اشتباه فیلتر می‌شوند.

احسان نوروزی

تحریریه: جمشید فاروقی